

Ykköspulla

1/ 2013

Helsingin Leipomotyöntekijäin ao 1

Puheenjohtaja Pekka Luoma

Sihteeri Heli Lievo

Taloudenhoitaja Mika Hakala

Nettisivut <http://sel1.yhdistysavain.fi/>

*”Kuninkaat kukistuu, valtakunnat vapisee,
mutta leipuri leipoo vaan”*

Sisällysluettelo

Puheenjohtajan palsta	3
Sihteerin palsta	5
Ammattios. johtokunta	6
Mikä on ammattiliitto	7
info	11
Työntekijän kesälomatietopaketti	13
Vappulounas	15
Yhteystietoja	16

Puheenjohtajan palsta

Ammattiosaston juhlii tänä vuonna 125 -vuotista toimintakauttaan, joka on pitänyt sisällään kolme sotaa, aktiivien vankilareissuja ammattiyhdistystyön takia ja vaikka mitä muuta. Vuonna 1957 Leipurilehti ihmetteli Kotisaaren uutta uunia, joka paistoi 1300 reikäleipää tunnissa ja leipomoalan työntekijämäärä Helsingissä oli korkeimmillaan vuosina 1967, jolloin täällä työskenteli noin 2800 työntekijää. Järjestäytyneisyys oli kuitenkin silloin heikkoa, jäseniä oli alle 500.

Alan yrittäjätkin ovat havahtuneet huomaamaan, että 22 % leivästä tuodaan jo ulkomailta. Yrittäjät itsekin yrittäjät tuovat tuotteita joko omistamistaan tuotantolaitoksista tai ostavat kilpailijoilta puolivalmiita tuotteita. Leipomokentässä on tapahtumassa taas kerran uudelleenjärjestelyjä, Vaasan Espoon leipomo loppuu kokonaan, Ehon toiminta siirtyy Järvenpäähän Primulan entisiin tiloihin.

Työssäkäyviä jäseniä leipomoalalla on pääkaupunkiseudulla noin 700, mutta työntekijöitä yhteensä ei ole paljon enempää. Huolimatta rankoista saneerauksista ja työttömyyden pelosta, ammattiyhdistysjäsenyys on muuttunut lähes itsestäänselvyydeksi. Omasta kokemuksestani voin sanoa, että alan työntekijät ovat entistä tietoisempia oikeuksistaan ja pyrkivät rohkeasti parantamaan elinolojaan huolimatta jatkuvista saneerauksista ja ovat yhä kiinnostuneempia omasta työhyvinvoinnistaan ja jaksamisestaan - 125 vuoden työ ei ole ollut turhaa.

Kansallisesti ja kansainvälisesti näyttää synkältä. Rahaa jaetaan kahmalokaupalla EU:n kautta miljardisijoittajille ja maan hallitus jakaa suurten yritysten

johtoportaalte, osakkeiden omistajille ja yrittäjille. Me palkansaajat, eläkeläiset ja sairaat maksamme heidän yltäkylläiset tukiaisensa. Karkeastikin laskien me jokainen lapsesta vanhukseen saamme maksaa sähkölaskuina ja veroina herrojen saamaa tulonsiirtoa. Hallitus vei vasemmistopuolueita ja ay-liikettä kuin pässiä narussa. SAK:n on ryhdistäydyttävä ennen kuin tämä rosvolauma tuhoaa maamme.

Hyvää kevättä!

Pekka Luoma

Köyhää viedään!

Sihteerin palsta

Vielä 1980 ja -90 luvun vaihteessa kun haki töitä, ei se tuottanut vaivaa. Elettiin ns. täystyöllisyyden aikaa.

Leipominen kannatti ja joka tehtaalla oli laaja

tuotevalikoima. 1991-92 alkaneen laman jälkeen

työmarkkinat ovat muuttuneet hurjasti. Monissa paikoissa

pidettiin yt- neuvotteluja ja työntekijöitä vähennettiin. Tuotevalikoimat pienenivät, uusittiin koneita sekä valtakunnalliset leipomot keskittivät toimintojaan. Toimintoja keskitettiin enemmän ns. ydintoimintoihin. Huolto, siivous sekä kuljetus ulkoistettiin monissa paikoissa.

Pikkuhiljaa, melkein huomaamatta työsuhteiden luonne muuttui enempi epätyypillisiksi, osa-aikaisuudet, tarvittaessa kutsuttavat sekä vuokratyö lisääntyivät. Työnantajat pitävät työväen minimissä ja käyttävät sairauslomien ym. paikkaamiseen vuokratyövoimaa tai tarvittaessa kutsuttavia. Nuorten ja työttömäksi jääneiden leipureiden on vaikea saada enää alalta töitä vaan on kouluttauduttava uudestaan ja uudestaan. Alalta on kadonnut työpaikkoja ja samaan aikaan maksavien työssäkäyvien ammattiliiton jäsenien määrä on vähentynyt. Kuitenkin työpaikkojen riitatapaukset ovat suhteessa lisääntyneet. Pätkätyöläisiä on vaikea saada liittymään ammattiliittoihin, sillä pahimmassa tapauksessa ei edes työssäoloehto täyty, jotta olisi oikeutettu työttömyysturvaan. Pohtiessani asiaa voin vain todeta, että *suurin haasteemme on hakea turvaa ja oikeutta pätkätyöläisille, omia työehtoja unohtamatta*. Meistä jokainen voi joutua tilanteeseen, jossa ei vakinaista kokoaika duunia enää löydy.

Meillä on ensi vuonna (2014) suuret haasteet edessä. Vuosien varrella on kertynyt paljon epäkohtia, joita olisi syytä korjailla. Nyt alkaa olla aika TES- aloitteiden tekemiseen. Esityksiänne voitte antaa johtokunnan jäsenille, luottamusmiehille tai osoitteessa www.selry.fi/tes

Tiedän, että meissä leipureissa on voimaa. Sen jo näimme viime kierroksella, joten kerätkäämme joukkomme kasaan ja kohti tulevaa luottavaisin mielin!

Hyvää kevättä ja toivottavasti pian alkavaa kesää! *Heli Lievo*

Helsingin Leipomotyöntekijäin ammattiosasto n:o 1:n johtokunta 2013

Pekka Luoma	Vaasan Vantaa, puh.joht.
Tuuli Jussila	Vaasan Espoo
Minna Pirhonen	Vaasan Espoo
Tiina Kuisma	Vaasan Espoo
Seppo Linden	Perheleipurit, Jumbo
Veikko Kivelä	Finncatering
Marja-Leena Salminen	
Sari Mynttinen	Fazer lähileipomo, Sello
Anu Wallenius	Fazer lähileipomo, Itäkeskus
Heli Lievo	sihteeri
Jere Härkänen	
Randy Vurmer	Vaasan Vantaa
Tarja Eklund	Vaasan Vantaa
Mika Hakala	taloudenhoitaja

**Johtokunta kokoontuu joka kuukauden 1. tiistai, jollei toisin ole sovittu.
(kesä-, heinä ja elokuu lomallaan)**

**Lisäksi ammattiosasto pitää sääntömääräiset kevät- ja syyskokoukset.
seurattaa ilmoittelua Elintakeessa tai ilmoitustauluilla. Jäsenet
tervetulleita!**

Mikä on ammattiliitto ja mitkä ovat sen keskeisimmät tehtävät?

Suomessa ammattiliitot ovat poliittisesti sitoutumattomia järjestöjä, jotka solmivat alakohtaisia työehtosopimuksia, jotka ovat lainsäädäntöä parempia. Liitot sekä keskusjärjestykset haluavat vaikuttaa myös poliittisiin päätöksiin ja ovat luonnollisesti yhteydessä eri puolueisiin jäsentensä etujen edistämiseksi.

Elintarvikealalla on neljä sopimusalaa; meijeri, teollisuus, liha, leipomo. Jokaiselle alalle sovitaan alakohtaiset työehtosopimukset, niissä on mm. määräyksiä minimipalkoista, työajoista, ylitöistä, vuosilomista, sairasajanpalkasta.

Jos työntekijälle tulee ongelmia työnantajan kanssa, ammattiliitto antaa neuvoja ja tukea. Jos asia ei selviä tai korjaannu niin tarvittaessa liitto hoitaa asiaa jopa työtuomioistuimeen saakka.

Suomessa ammattiliitot ovat vaikuttaneet kaikkeen työelämään ja sosiaaliturvaan koskevaan lainsäädäntöön sekä sosiaaliturvaa. Seuraavana esimerkkejä mitä on saavutettu.

Ay-liikkeen saavutuksia aiemmilta vuosikymmeniltä:

1917	8 tunnin työ	1963	Sairasvakuutuslaki
1922	Työsopimuslaki, vuosiloma 4-7 pvä	1966	40-tuntinen työviikko
1937	Kansaneläkkeet	1970	Työsopimuslaki, erorahajärjestelmä
1939	Vuosilomaa 5-12 pvä	1971	4 viikon vuosiloma
1946	Vuosilomaa 12-14 pvä	1972	Lomaltapaluuraha
1948	Lapsilisälaki	1974	Äitiysloma 7 kk
1958	Työturvallisuuslaki	1977	Talviloma
1959	45 tunnin työviikko	1978	Työterveyshuoltolaki
1960	Työttömyysvakuutus	1980	Opintovapaa laki

Mikään näistä mainituista ei ole tullut lahjana vaan kaikista on yhdessä taisteltu!

Kun järjestäytymisaste on ja pysyy korkeana saavutetaan parempia tuloksia työelämään ja sosiaaliturvaan.

Tuloksia saavutetaan kun työntekijät kuuluvat ammattiliittoon!

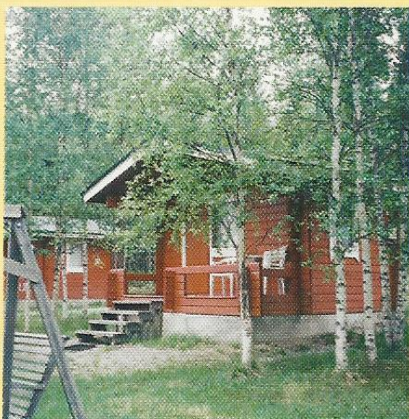
Miksi pitäisi liittyä jäseneksi?

Sel:n jäsenenä olet oikeutettu moniin etuihin. Jäsenmaksu on 1,5% bruttopalkasta ja sillä katetaan liiton sekä työttömyyskassan toimintaa. Jäsenmaksu on kokonaisuudessaan verovähennyskelpoinen.

- liiton jäsenyys lisää työsuhteen turvallisuutta
- jos työpaikalla on luottamusmies, ajaa hän ja liitto jäsenen asiaa
- työsuhteriitoihin saa ilmaista oikeusapua kuuden kuukauden jälkeen
- liitolla on oma työttömyyskassa, josta työtön jäsen saa asioihin sidottua työttömyyspäivärahaa, joka on peruspäivärahaa parempi. Mikäli työssäoloehto on täyttynyt.
- ammattiliitto saa neuvoteltua parempia sopimuksia vain jos sillä on riittävästi jäseniä.
- ammattiliitolla on myös erilaisia etuja jäsenilleen kuten;
 - lehtiseteli, jolla voit tilata palkansaajan lehden alennuksella
 - Elintaelehti, joka ilmestyy 11 kertaa vuodessa sekä jäsenille SelNet, josta saa ajankohtaista tietoa liiton ja työelämän asioista.
 - luottamustehtävissäsi sinulla on mahdollisuus osallistua koulutukseen. Myös monet ammattiosastot tai alueet järjestävät mahdollisesti erilaisia koulutuksia tai vapaa-ajan vietto mahdollisuuksia liiton jäsenille.
 - liitto järjestää talvi- ja kesäpäivät kerran vuodessa, siellä sinulla on mahdollisuus tutustua valtakunnallisesti alamme työntekijöihin sekä osallistua urheilutapahtumiin.
 - liiton nuorisotoiminnasta vastaa nuorisosaasto. Ottamalla yhteyttä alueen nuorisovastaavaan, ammattiosastoon tai aluejärjestöön, pääset mukaan liiton nuorisotoimintaan. Monilla työpaikoilla on jo nuoria, jotka ovat toiminnassa mukana. Voit myös kysyä toiminnasta heiltä.

- liitolla on kaksi kesävietto paikkaa. Koivikkoranta Kangasniemellä sekä Raitaranta Puolangalla.

Idylliset lomapaikat Keski- ja Pohjois-Suomessa ovat sellin jäsenten käytössä!

Raitaranta Puolangalla

Koivikkoranta Kangasniemellä

**tarjoavat Sinulle yksin tai ystäviesi kanssa
tilaisuuden viettää lomaa Suomen suvessa.
Se on yksi monista selliläisten jäseneduista!**

Miten voin liittyä liittoon?

Liittymislomakkeita saat työpaikkasi luottamusmieheltä tai jos teillä ei ole luottamusmiestä voit liittyä selry.fi sivuilta.

Jäsenmaksu otetaan suoraan tilistä tai vaihtoehtoisesti voit itse maksaa jäsenmaksusi.

Liityttyäsi ammattiliittoon liityt samalla ammattiosastoon. Leipurit pääkaupunkiseudulla liittyvät Helsingin Leipomotyöntekijäin amm.os n:o 1. Sopimusala on 100 ja osasto 1.

1917 siirryttiin Suomessa 8 tuntiseen työpäivään

1959 siirryttiin 45 tuntiseen työviikkoon

1966 alkoi siirtyminen 40 tuntiseen työviikkoon

1977 talviloma

1985 pekkaset

Kesäapulaiset!

Te kesäapulaiset olette todella tervetulleita tänne töihin, muuten emme pääsisi lomalle ollenkaan.

Huomioikaa työturvallisuus työkohteissanne ettei tapaturmaa sattuisi. Myös työmatkoilla huomioikaa turvallisuus.

Kesäapulaisilla on oikeus liittyä liittoon ja työttömyyskassan jäseneksi. Jäsenellä on oikeus työttömyysavustukseen oltuaan 34 vkoa 28 kk:n aikana työssä.

Työssäoloehto kerryttää jokainen viikko jolloin on tehty työtä vähintään 18 tuntia vko ja maksettu työehtosopimuksen mukainen palkka. 28 kk:n tarkastelujaksoa pidentävät opiskelu, perhevapaat, sairaus, asevelvollisuus jne.

Jos tästä tai mistä hansa asiasta tulee kysyttävää, nykäiskää työpaikkanne luottamusmiestä hihasta rohkeasti ja kysäiskää.

Vuosiloman sairauskarenssi poistuu, loma-ajan palkkaan muutoksia

Vuosilomalaki muuttuu. Muutokset koskevat loma-ajan palkkaa sekä vuosiloman sairauskarenssia. Eduskunta hyväksyi lakimuutokset täysistunnon toisessa käsittelyssä tänään äänin 115-53. Vuosiloman parannuksia vastaan äänesti keskustan ja perussuomalaisten kansanedustajia.

Muutokset johtuvat Euroopan unionin tuomioistuimen ratkaisujen täytäntöönpanosta Suomessa.

Vuosilomalakia muutetaan niiltä osin, joka koskee niin sanottuja karenssipäiviä työntekijän sairastuessa vuosilomansa aikana. Nykyisin lomalla sairastunut työntekijä saa vuosilomaansa siirrettyä vasta seitsemän sairauspäivän jälkeen. Lakimuutoksen mukaan siirto-oikeus koskee jo ensimmäistä sairauspäivää.

Jatkossa myös kaikki työntekijät, joiden työaika on lyhentynyt tai pidentynyt, ovat palkkausmuodosta riippumatta samassa asemassa lomapalkan määräytyessä ansaintavuoden työskentelyn mukaan.

Vastaisuudessa lomanmääräytymisvuoden aikana kokoaikatyöstä osa-aikatyöhön siirtyneen henkilön loma-ajan palkka lasketaan lomanmääräytymisvuoden ansioiden mukaan. Sama koskee osa-aikatyöstä kokoaikatyöhön siirtyneitä.

Jos työaika muuttuu vasta lomanmääräytymisvuoden päättymisen jälkeen mutta ennen loman alkamista, lomapalkka lasketaan lomanmääräytymisvuoden työajan mukaan määräytyvän palkan perusteella. Eli kokoaikaisessa työssä ansaitun loman lomapalkka lasketaan kokoaikaisen työajan mukaan ja osa-aikaisena ansaitun loman lomapalkka osa-aikaisen työajan mukaan.

Vuosilomalain muutosten on tarkoitus tulla voimaan mahdollisimman pian. Jotta työpaikoilla ehditään kehittää vuosilomien siirtämiseen liittyviä uusia käytäntöjä ja toimintaohjeita, karenssipäivien poistamista koskevat muutokset tulevat voimaan vasta 1.10.2013.

Lisäksi lakiin tulee siirtymäsäännös, joka mahdollistaa voimassa olevien työ- tai virkaehtosopimusten mukaisten sopimusmääräysten soveltamisen kuluvan sopimuskauden loppuun, vaikka määräykset poikkeavat nyt hyväksytyn lain säännöksistä.

Asiaa käsiteltiin eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta mietinnön (TyVM

1/2013) pohjalta. Mietintöön liittyy karenssipäivien poistamista koskeva vastalause, jonka ovat allekirjoittaneet keskustan eduskuntaryhmään kuuluvat valiokunnan jäsenet.

Lain astuessa voimaan eli Jos sairastut lomalla

- Jos sairastuu loman aikana, loman voi tulevaisuudessa siirtää myöhemmäksi heti ensimmäisestä sairaspäivästä alkaen.
- Sairaudesta osoitettava ”luotettava selvitys” eli käytännössä usein lääkärintodistus.
- Työnantajalla on oikeus määrätä siirretyn loman ajankohta ihan niin kuin yleensäkin vuosiloman ajankohta.
- Suomella oli velvollisuus muuttaa lainsäädäntöään EU-tuomioistuimen ratkaisun perusteella.
- Velvollisuus koskee myös muita EU-maita, eli jollain aikataululla muutos tulee eteen myös niissä.

Työntekijän kesälomatietopaketti

Lomakausi on 2.5.-30.9. Sen aikana annetaan lomasta 24 lomapäivää ja lomakauden jälkeen 6 lomapäivää (talviloma) työnantajan määräämänä aikana.

Työnantajalla ei ole yksipuolista oikeutta jakaa 24 päivän lomaa lomakautena tai siirtää siitä osaa lomakauden ulkopuolelle. Jos työntekijälle ei ole kertynyt täyttä lomaoikeutta, vähennetään lomapäiviä ensin talvilomasta.

Työntekijällä on oikeus vuosilomaan, jonka ajalta maksetaan vuosilomapalkkaa tai lomakorvaus. Sen lisäksi työntekijä on oikeutettu lomarahaan.

Lomaa kertyy 2,5 arkipäivää kultakin täydeltä lomanmääräytymiskuukaudelta, jos työntekijän työsuhde on jatkunut vähintään vuoden lomanmääräytymisvuoden loppuun mennessä. Lomamääräytymisvuosi on 1.4.-31.3.

Jos työsuhde on jatkunut alle vuoden lomanmääräytymisvuoden loppuun (31.3.) mennessä, lomakertymä on 2 päivää työssäolokuukautta kohti.

Vuosiloman ajalta maksetaan keskimääräinen palkka. Vuosilomapalkkaan (tai lomakorvaukseen) lasketaan mukaan sunnuntaityökorvaukset, palveluvuosi- ja vuorotyölisät sekä muut työehtosopimuksen mukaiset lisät sen mukaisina kuin työntekijä olisi ne työssä ollessaan ansainnut. Vuosilomapalkka maksetaan kokonaisuudessaan ennen loman alkamista.

Jos työntekijän työsuhde päättyy ennen loman alkamista, hänelle maksetaan lomakorvaus. Korvaus lasketaan samoilla perusteilla kuin vuosilomapalkka.

Lomaraha

Lisäksi työntekijälle maksetaan lomaraha, joka lasketaan lakisääteisestä vuosilomapalkasta. Lomarahasta maksetaan puolet lomalle lähtiessä ja toinen puoli loman jälkeisen palkanmaksupäivänä, jossa palkkaa maksetaan ensimmäisestä työpäivästä loman jälkeen.

Lomarahan suuruus on 50 prosenttia työntekijän vuosilomapalkasta.

Lomarahaa maksetaan myös silloin, jos työsuhde päättyy lomakauden aikana irtisanomisen johdosta. Lomarahaa maksetaan ainoastaan 31.3. mennessä ansaitusta vuosilomakertymästä.

Lomaraha maksetaan myös mahdollisen lomakorvauksen yhteydessä, mikäli työsuhde päättyy lomakautena muusta kuin työntekijästä itsestään johtuvasta syystä. Määräaikaisen työsopimuksen päättymistä ei katsota työntekijästä itsestään johtuvaksi syyksi.

Vanhuus-, työkyvyttömyys-, varhennetulle vanhuus- tai yksilölliselle varhaiseläkkeelle siirtyvälle työntekijälle maksetaan lomaraha siitä vuosilomapalkasta ja mahdollisesta vuosilomakorvauksesta, johon työntekijä on oikeutettu.

Jos työsuhde päättyy lomakauden ulkopuolella, työntekijälle maksetaan kertyneen lomapalkan suuruinen lomakorvaus lopputilin yhteydessä, muttei lomarahaa.

Koska tutkimusten mukaan ”työhullut” sairastavat juuri loman aikana, on erityisen tarpeellista tarkastella asiaa leipomotyöntekijöiden kesämuistiossa

Miten sairastuminen ja loma passaavat keskenään? (uusi laki ei vielä voimassa)

Jos työntekijä on vuosiloman alkaessa työkyvytön sairauden, synnytyksen tai tapaturman vuoksi, on lomaa siirrettävä työntekijän pyynnöstä. Mikäli työntekijä tietää joutuvansa sellaiseen sairaan- tai muuhun siihen rinnastettavaan hoitoon suunnitellun loman aikana, on hänellä oikeus siirtää lomaansa. Pyyntö pitää toimittaa työnantajalle ennen vuosiloman alkua. **(siis jos synnytys alkaa muuhun kuin laskettuun aikaan ja loma on alkamassa, muista soittaa kesken synnytyksen työnantajalle)**

Jos työntekijä joutuu lomansa aikana sairaanhoitoon tai siihen rinnastettavaan hoitoon, jonka aikana hän on työkyvytön, on hänellä oikeus loman siirtämiseen pyytäessään.

Sairastuminen, synnyttäminen tai tapaturma voi johtaa työkyvyttömyyteen loman aikana. Jos työkyvyttömyys jatkuu yhtäjaksoisesti yli 7 päivää, ei työkyvyttömyyden loppuaikaa lueta vuosilomaksi, jos työntekijä tätä pyytää. Pyyntö on esitettävä ilman aiheetonta viivästystä. **(autokolarissa voi lainata poliisilta kännykkää ja soittaa työnantajalle, jos on epäily, että työkyvyttömyys kestää yli seitsemän päivää)**

*työntekijällä ei ole oikeutta oma-aloitteisesti jatkaa vuosilomaansa yli hänelle aikaisemmin ilmoitetun päättymisajankohdan. Se osa lomasta, joka hänelle on ”säästynyt” työkyvyttömyyden johdosta, voi työnantaja halutessaan myös antaa myöhemmin, mikäli mahdollista lomakauden kuluessa syyskuun 30. päivän mennessä, kuitenkin viimeistään kalenterivuoden loppuun mennessä.

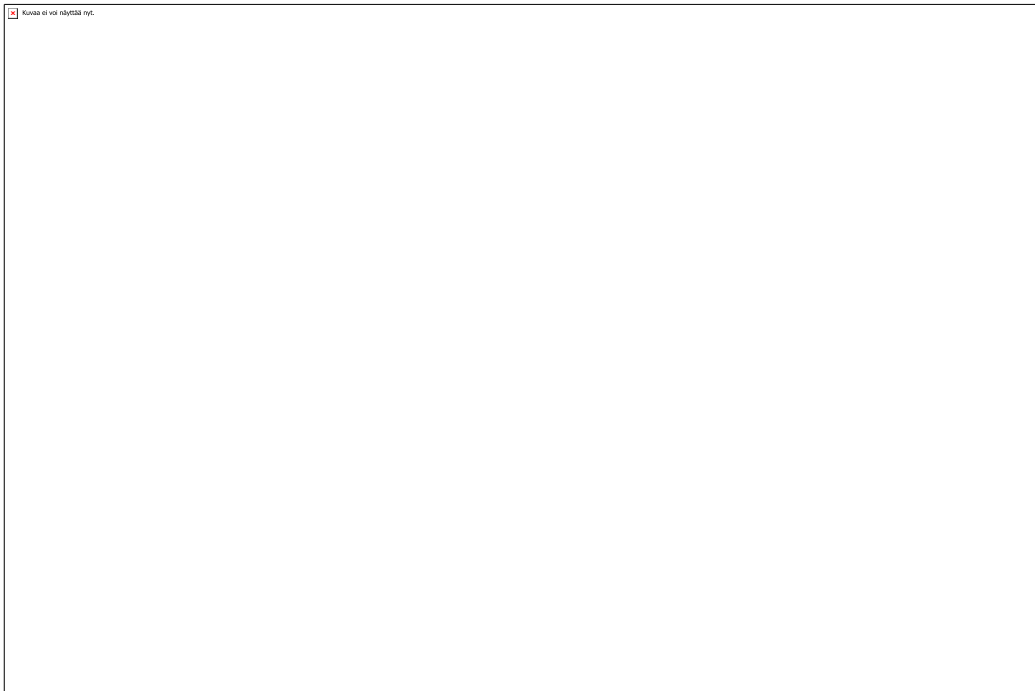
SEL ETELÄN VAPPULOUNAS 1.5.

Ravintolalaiva Wäiskillä
(Hakaniemenranta 11, Helsinki)

Buffetlounas klo 13.30–15.30
Musiikkia

Hinta 30 euroa
(ammattiosasto n:o tukee 15 €:lla eli hinta on 15 €)

Ilmoittautumiset **26.4.mennessä**:
Minttu: p. 020 774 0712, minttu.sillanpaa@selry.fi tai
Pirjo: p. 020 774 0713, pirjo.rauanheimo@selry.fi

Yhteystietoja:

